

RELU FENECHIU, Deputat
Președinte al Comisiei pentru administrație publică,
amenajarea teritoriului și echilibru ecologic
Camera Deputaților
Parlamentul României

Tel. 021 316 03 46
Mobil. 0726 200 612
Fax. 021 314 69 34

23 februarie 2007

NECESITATEA REGLEMENTĂRII ACTIVITĂȚII DE LOBBY CA MODALITATE DE PARTICIPARE A CETĂȚENILOR LA PROCESUL DE LUARE A DECIZIILOR PUBLICE

Activitatea de lobby este una dintre caracteristicile democrației performante, cu adevărat în folosul cetățenilor. Adoptarea legii privind activitatea de lobby și crearea registrului public al activităților de lobby este un obiectiv înscris la capitolul 10 - Politici anticorupție - din Programul de guvernare pe 2005-2008, publicat în HG nr. 25/28 decembrie 2004.

Învolverarea scenei politice din ultima vreme are la bază, într-o mare măsură, lipsa de claritate în ceea ce privește utilizarea influenței pentru a promova anumite interese, precum și dacă acestea sunt sau nu sunt legitime. Lobby-ul este foarte important pentru structurile politice. Dacă democrația înseamnă reprezentare, iar reprezentarea se face prin politici publice înseamnă că orice ales și numit în urma procesului electoral democratic este obligat să țină seama de interesele celor care i-au dat creditul. Așadar, și președintele, și primul-ministru și parlamentarii și alți factori de putere au dreptul de a face lobby pentru grupuri cu interese legitime. Nu este normal însă, ca într-un grup de agenți economici/grup de interese să intervină un factor de putere care să-i defavorizeze pe alții. În acest caz vorbim despre trafic de influență și este sancționat de Codul Penal.

Diferența clară dintre lobby și trafic de influență este foarte greu de stabilit. Aici intervine rolul unor eventuale reglementări legislative, să definească foarte clar ce înseamnă activitatea de lobby. Lipsa unor reglementări clare crează ambiguitate, iar ambiguitatea poate genera abuzuri sau lipsa răspunderii acolo unde este posibil ca cineva să fi comis fapte grave. Chiar în lipsa unei legislații, nu influența trebuie analizată și judecată, ci interesele care stau în spatele influenței.

Tot în temeiul principiului reprezentării, factorul politic trebuie să intervină și în rezolvarea petițiilor adresate de societatea civilă, după ce a fost analizată oportunitatea acestora,

indiferent că este vorba despre persoane fizice sau juridice. În acest caz demersurile sunt obligatorii.

Cum putem defini activitatea de lobby? Ea este în primul rând o funcție a aplicării principiului reprezentării politice. O practică ce revine politicianului în vederea „sensibilizării” factorilor de decizie pentru elaborarea politicilor publice ce sunt în sprijinul cetățenilor pe care îi reprezintă.

Persoanele publice alese, așa cum este cazul parlamentarilor, pot îndeplini activități de lobby în baza principiilor legitimității (reprezentativității), nediscriminării și a oportunității. Putem spune că încredințarea mandatului de către electorat îi obligă să influențeze politicile publice în sensul bunăstării comunităților pe care le reprezintă.

Pe de altă parte, atribuții de lobby-st poate îndeplini și o persoană care nu este angajată politic sau guvernamental, dar poate avea o influență aparte asupra factorilor de decizie, grație notorietății sale și valorilor recunoscute la nivelul societății civile: intelectuali, oameni de cultură, sportivi etc.

Reglementarea acestei activități poate atrage constituirea unei a treia categorii reprezentate de profesioniști și un domeniu aparte de activitate, caracterizat prin propriile sale reguli de funcționare în cadrul economiei de piață.

Activitatea de lobby poate îmbrăca formele cele mai diverse, începând de la activitățile desfășurate de un grup de interese, în nume propriu direct, sau indirect, în numele său, de către entități distincte, specializate, în scopul promovării, administrării sau executării unui program sau a unei politici, ori al inițierii, adoptării, modificării sau abrogării de către autoritățile publice a actelor normative și până la acele activități desfășurate pentru a convinge populația, dintr-o anumită zonă, sau de pe între teritoriul țării, în ansamblul său, de importanța unor proiecte politice, economice sau sociale. Tot aici, putem încadra și activitățile desfășurate de reprezentanții unui stat pentru a convinge mediile politice externe de importanța adoptării unor măsuri favorabile acesteia.

Sintetizând putem spune că a face lobby înseamnă a promova interesele legitime și nediscriminatorii ale cuiva (persoane fizice sau juridice, comunități locale și de afaceri ș.a.). Alte avantaje ale reglementării activității de lobby sunt sporirea gradului de transparență în actul decizional, în relația grupurilor de interese cu factorii de decizie și prevenirea conflictelor de interese.

Lipsa de transparență și de reglementare a acestor activități a fost de natură să conducă la o percepție generalizată a actelor de corupție, fiind în general, cunoscut faptul că lipsa de

reglementare este nocivă, lăsând de multe ori loc pentru semne de întrebare cu privire la justetea sau oportunitatea unei măsuri sau act.

Legiferarea lobby-ului, ținându-se cont de faptul obiectiv al existenței lui și a implicațiilor pe care activitatea de lobby le presupune, trebuie să urmărească crearea cadrului legal al desfășurării acestui gen de activități, consfințind drepturi și responsabilități, atât în contul instituției publice asupra căreia activitatea de lobby se poate desfășura, cât și în contul persoanelor fizice sau juridice, care exercită o astfel de activitate, impunându-le o anumită pregătire și totală transparență, în susținerea intereselor, în paralel cu garantarea unui cadru organizat de susținere a mesajului lor. În plus, faptul că ședințele sunt publice, la ele având drept de participare și alte persoane interesate (de exemplu mass media), este de natură a conferi un plus de transparență sistemului administrativ și legislativ, precum și un plus de încredere al societății civile în activitatea desfășurată de acestea.

Prin reglementarea activității de lobby, se presupune că se va ajunge la echilibrarea celor două sisteme de interese principial contrare, care se manifestă în mod inerent la nivelul oricărei societăți: sistemul intereselor generale, susținute de reprezentanții aleși sau numiți în funcții de demnitate publică și sistemul intereselor individuale sau de grup; sau în condițiile în care nu se realizează echilibrarea dorită, poate, cel puțin, genera creșterea gradului de acceptabilitate economică sau socială a unui proiect prin cunoașterea și însușirea motivațiilor declarate care au stat la baza inițierii lui.

Crearea unui plus de transparență instituțională, va fi benefică, atât în raport cu reprezentanții autorității (fie ea centrală sau locală, legislativă sau executivă), vizați prin activitatea de lobby, asigurându-le un plus de protecție în raport cu posibile acuzații de corupție, dar și cu societatea civilă, prin posibilitatea conferită reprezentanților săi de a avea acces liber la informații relevante în domeniul de interes.

Perspectiva legiferării unei asemenea activități trebuie să se orienteze asupra activității în sine precum și, a eventualelor conflicte de interese. Cred că ar fi o greșeală ca activitatea de lobby să fie excesiv reglementată. Acest lucru nu înseamnă decât birocrație și ambiguitate suplimentară, termeni în contradicție totală cu noțiunea de lobby în sine și ar deschide calea abuzului și a corupției. Odată stabilite conflictele de interese, activitatea de lobby poate fi reglementată de principiile legitimității și reprezentării, al oportunității și nediscriminării.